

Wizerunek twórcy w wierszu Bolesława Leśmiana *Poeta*

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Mapa myśli](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: Michał Paweł Markowski, *Polska literatura nowoczesna: Leśmian, Schulz, Witkacy*, Kraków 2007, s. 88–89.
- Źródło: Bolesław Leśmian, *Poeta*, [w:] tegoż, *Poezje wybrane*, oprac. J. Trznadel, Wrocław 1974, s. 175–176.
-

Wizerunek twórcy w wierszu Bolesława Leśmiana *Poeta*

Źródło: Pixno, domena publiczna.

Koncepcje poezji w XX-leciu międzywojennym były skrajnie różne: od perfekcji stylistycznej oraz rygoru intelektualnego po twórczość pojmowaną jako efekt wewnętrznego objawienia. Na tych dwóch biegunach można umieścić dwóch jakże odmiennych w swoich wizjach twórców: Tadeusza Peipera, twierdzącego, że artysta jest niczym architekt wprowadzający w chaos przestrzeni ład i porządek oraz Bolesława Leśmiana piszącego, że „[poeta \[...\] to po prostu człowiek, który widzi to, czego nie widzą inni](#)”.

Twoje cele

- Dokonasz interpretacji wiersza Bolesława Leśmiana *Poeta*.
- Na podstawie analizy wiersza odróżnisz słownictwo oceniające od neutralnego.
- Opiszysz wizerunek twórcy w wierszu Bolesława Leśmiana.

Przeczytaj

O autorze

Portret Bolesława Leśmiana w tomiku *Dziejba leśna* wydanym w 1938 roku

Źródło: domena publiczna.

Bolesław Leśmian (prawdziwe nazwisko Lesman) żył w latach 1877–1937 roku.

Debiutował w 1895 roku, ale na pierwszy tomik jego poezji *Sad rozstajny* trzeba było czekać do 1912 roku. Inne dzieła poety to: *Klechdy sezamowe* (1913 r.), *Przygody Sindbada Żeglarza* (baśnie arabskie dla dzieci, 1913 r.), *Łąka* (1920 r.), *Napój cienisty* (1936 r.), *Dziejba leśna* (pośmiertnie, 1938 r.).

Bolesław Leśmian na tle swojej epoki (XX-lecie międzywojenne) był poetą wyjątkowym, o samodzielnym i charakterystycznym stylu. Jego poezja uznana za jedną najoryginalniejszych jest inspiracją dla wielu współczesnych pisarzy. Trzeba jednak pamiętać, że twórczość Leśmiana zaczęła być doceniana przez

czytelników i krytykę literacką dopiero po II wojnie światowej.

Wizerunek poety

Utwór *Poeta* pochodzi z tomiku *Napój cienisty*, w którym Bolesław Leśmian poniekąd odstąpił od tematyki ludowej i folkloru na rzecz bardziej filozoficznego budowania własnej [metafizyki](#). Poruszył w nim problematykę łączności człowieka z Bogiem, ale także [ambiwalencji](#), z którą mierzy się twórca wewnętrznie rozdarty pomiędzy życiem materialnym i powszednim a duchowym i twórczym. Leśmian, wyznając Bergsonowski ideał [élan vital](#) (czyt. elą wital, pęd życia), widział bowiem w artyście z jednej strony dziwaczną istotę łączącą w sobie wzniosłość i trywialność, a z drugiej emanację Stwórcy, który stoi ponad światem i powołuje do istnienia nowe byty i wymiary.

((Bolesław Leśmian

Poeta

Zaroilo się w sadach od tęcz i zawieruch;
Z drogi! – Idzie poeta – niebieski wycieruch!

Zbój obłoczny, co z światem jest - wspak i na noże!
Baczność! - Nic się przed takim uchronić nie może!
Słońce - w cebrze, dal - w szybie, świt - w studni, a zwłaszcza
Wszelkie dziwy zza jarów - prawem snu przywłaszcza.

Rad Boga między żuki wmodlić - do zielnika,
Gdzie się z listem miłosnym sam jelonek styka!...
Świetniejąc łachmanami - tym zwawszy, im golszy -
Nie bez wróżb się uśmiecha do grabu i olszy -
I widziano w dzień biały tego obłąkańca,
Jak wierzbę sponad rzeki porywał do tańca!
A tak zgubnie porywać, mimo drwin i zniewag -
Zdoła tylko z otchłanią sprzysiężony śpiewak.
Żona jego, żegnając swój los znakiem krzyża,
Na palcach - pełna lęku do niego się zbliża.
Stoi... Nie śmie przeszkadzać... On słowa nawleka
Na sznur rytmu, a ona płochliwie narzeka
- „Giniemy... Córki nasze - w nędzy i rozpaczy...
A wiadomo, że jutro nie będzie inaczej...
Wleczesz nas w nieokreślność... Spójrz - my tu pod płotem
Mrzemy z głodu bez jutra, a ty nie wiesz o tem!” -
Wie i wiedział zawczasu!... I ze łzami w gardle
Wiersz układa pokutnie - złociście - umarle -
Za pan brat ze zmorami... Treść, gdy w rytm się stacza,
Póty w nim się kołysze, aż się przeinacza.
Chętnie łowi treść, w której łyzy prawdziwe płoną -
Ale kocha naprawdę tę - przeinaczoną...
I z zachłanną radością mąci mu się głowa,
Gdy ujmie niepochwytność w dwa przyległe słowa!
A słowa się po niebie włączą i łajdaczą -
I udają, że znaczą coś więcej, niż znaczą!...

I po tym samym niebie - z tamtej ułud strony -
Znawca słowa - Bóg płynie - w poetę wpatrzony.

Widzi jego niezdolność do zarobkowania
I to, że się za snami tak pilnie ugania!
Stwierdza z zgrozą, że w chacie – nędza i zagłada –
A on w szale występny wiersz śpiewny układa!
I Bóg, wsparty wędrownie o srebrzystą krawędź
Obłoku, co się wzburzył skrzydłami, jak łabędź –
Z łabędzia – do poety, zbłąkanego we śnie –
Uśmiecha się i pięścią grozi jednocześnie.

Źródło: Bolesław Leśmian, *Poeta*, [w:] tegoż, *Poezje wybrane*, oprac. J. Trznadel, Wrocław 1974, s. 175–176.

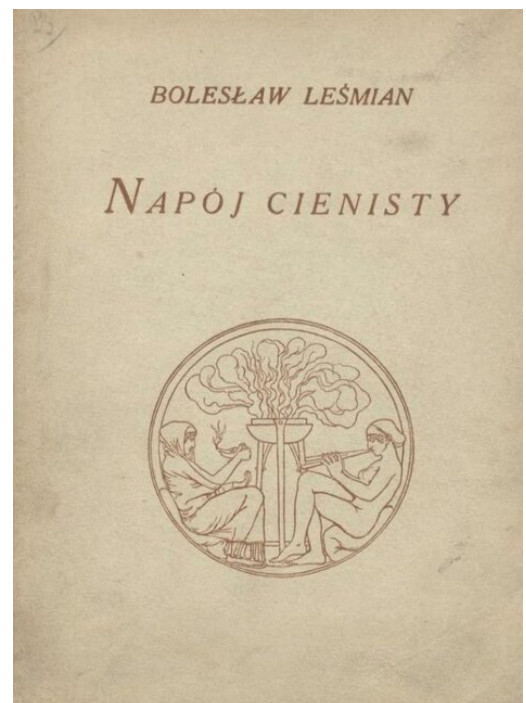
Poezja jak śpiew

((Michał Paweł Markowski

Polska literatura nowoczesna: Leśmian, Schulz, Witkacy

Co oznacza powtarzający się [...] (a więc trwały) związek patrzenia i śpiewania lub patrzenia i mówienia? Nie ma wątpliwości, że Leśmian tak właśnie określa swoją koncepcję poezji. Co to za koncepcja? Po pierwsze, śpiew jest tu synonimem poezji, co oznacza, że poezja wyrasta ze śpiewnych, między innymi ludowych, źródeł. Śpiew jest mową uniezwykłą (poprzez rytm i rymy) i ściśle związaną z muzyką, od której nie da się oddzielić. Muzyczność zaś ściśle łączy się z rytmicznością [...].

Po drugie, śpiew, choć nie jest władzą intelektu, spełnia rolę poznawczą, bo za jego pomocą można „widzieć świat”, to znaczy, że poezja pośredniczy w poznawaniu świata, choć nie czyni tego – jak wypowiedź filozofa – poprzez pojęcia i idee, lecz poprzez osobliwe (bo nie potoczne) słowa i muzykę. Ta, jak sam Leśmian mówił,

Okładka tomiku *Napój cienisty* z 1936 roku.

Źródło: domena publiczna.

„śpiewność oglądań” pozwala nam „poznać” świat lepiej, niż moglibyśmy to uczynić za pomocą rozumu, i dlatego poezji przyznaje rolę uprzywilejowaną w percepcji świata [...].

Za pomocą patrzenia (a więc i poezji) – to już po trzecie – można też stwarzać świat [...]. Kto patrzy, ten powołuje jakiś świat do życia, a ściślej – przeprowadza ten świat z nicości do istnienia, a jeszcze dokładniej: z niejawy do jawy [...].

Świat oglądany przez intelekt jest nijaki i ogólnikowy, bo pozbawiony prawdziwego życia. Z kolei świat widziany poprzez śpiew jest światem rzeczywistym, w którym życie toczy się nieprzerwanym strumieniem, albowiem śpiew jest mową odświeżoną, zmienną, wyjątkową, niepowtarzalną i dlatego tylko może, jak pisze Leśmian, „ująć niepochwytność w dwa przyległe słowa” (*Poeta*).

Źródło: Michał Paweł Markowski, *Polska literatura nowoczesna: Leśmian, Schulz, Witkacy*, Kraków 2007, s. 88–89.

Słownik

ambiwalecja

(łac. *ambo* – obaj + *valens, valentis* – mocny, skuteczny) – postawa charakteryzująca się doświadczaniem sprzecznych uczuć wobec tych samych obiektów, osób lub okoliczności
élan vital

(fr. – pęd życiowy) – według filozofii Henri Bergsona wewnętrzna siła rzeczywistości, będąca źródłem i motorem jej rozwoju, twórczej ewolucji

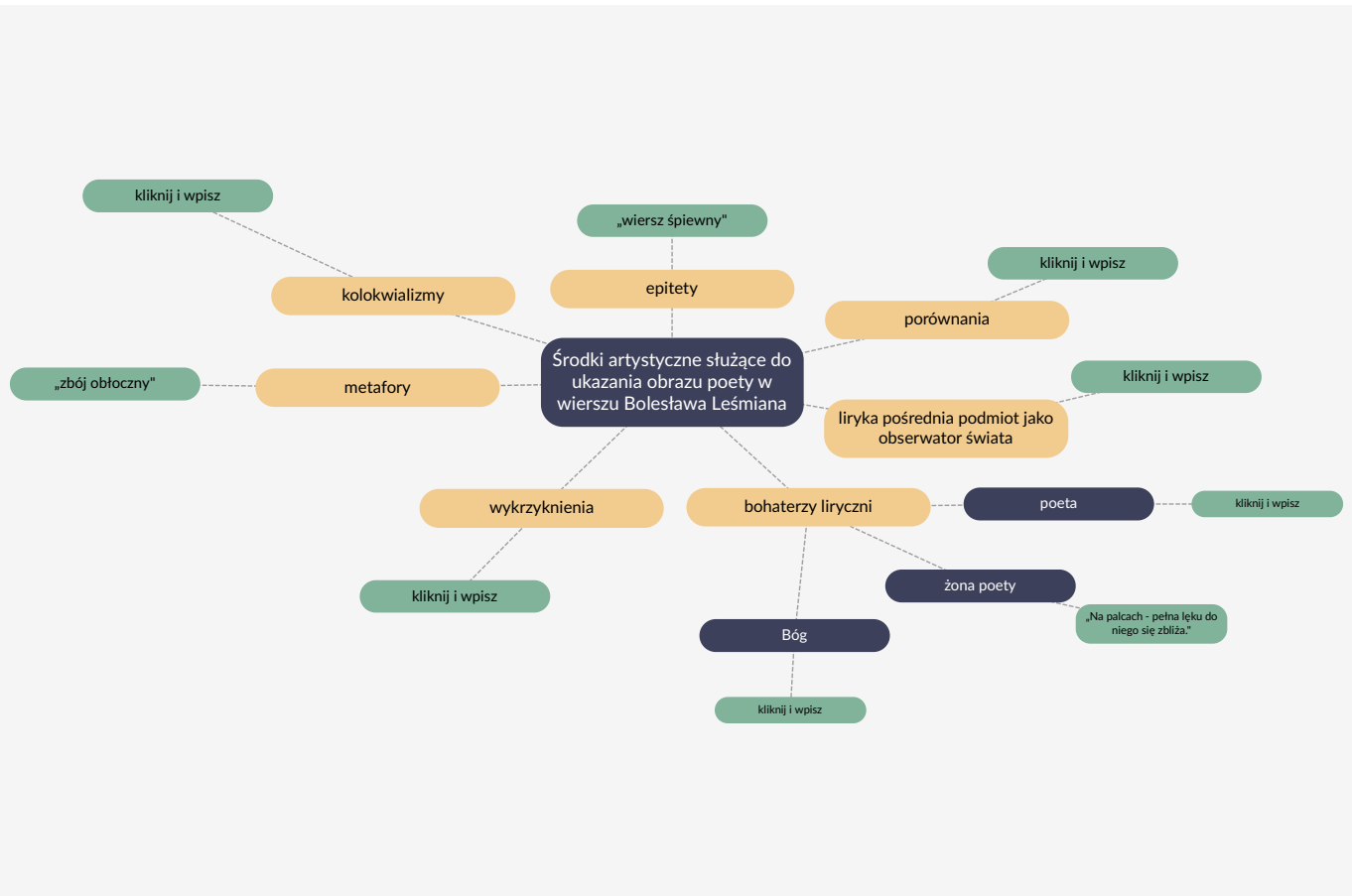
metafizyka

(gr. *ta meta ta physika* – to, co ponad fizyką) – jedna z głównych dyscyplin filozofii rozważająca ogólne własności bytu i ostateczne przyczyny rzeczy; w potocznym rozumieniu oznacza wszystko to, co wybiega poza możliwość naukowego wyjaśnienia

Mapa myśli

Polecenie 1

Zapoznaj się z mapą myśli i przeanalizuj wiersz *Poeta* w sekcji „Przeczytaj”. Uzupełnij mapę myśli o cytaty odpowiadające kryterium stylistycznemu.

Polecenie 2

Zestaw postrzeganie postawy poetyckiej przez trzy osoby występujące w wierszu: Boga, żonę poety i samego poetę. Wyjaśnij, czym ich poglądy się różnią a w czym są podobne.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z tekstem Michała Pawła Markowskiego i oceń prawdziwość zdań.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
Dla Leśmiana największą wartość ma słowo pisane	☐	☐
Tylko przez język jesteśmy w stanie poznać świat.	☐	☐
W poezji Leśmiana nie ma związku między językiem a poznawaniem rzeczywistości.	☐	☐
Poezja jest synonimem śpiewania.	☐	☐
Poezja ma moc kreacji światów.	☐	☐
Dla Leśmiana poezja nie musi się łączyć z muzycznością.	☐	☐
Intelektualna interpretacja świata nie ukazuje prawdziwej rzeczywistości.	☐	☐

Ćwiczenie 2

Jak podmiot liryczny nazywa poetę? Wypisz z tekstu trzy określenia. Podaj, co je łączy.

Zapoznaj się z ilustracją interaktywną wyjaśniającą różnice między słownictwem wartościującym a neutralnym. Następnie do podanych poniżej wyrazów wartościujących pochodzących z wiersza Leśmiana dopisz ich neutralne odpowiedniki.

1

Jest to słownictwo nacechowane stylistycznie, służące ekspresji emocji, wyrażaniu opinii. Pojawia się raczej w nieoficjalnej odmianie języka, w jej wersji mówionej i pisanej.

2

Na poziomie leksykalnym: zastosowanie słownictwa zakwalifikowanego jako ekspresywne (wyrazy w słowniku mają swoje kwalifikatory - możesz sprawdzić, które z nich są np. obelżywe), w tym także stosowanie kolokwializmów i wulgaryzmów.
Na poziomie słowotwórczym: zastosowanie zdrobnień (kotek), zgrubień (kocisko), spieszczeń (kiciuś) oraz zastosowanie partykuły wzmacniającej (chodźże).

3

belfer
babsztyl
piesek
ptaszysko

4

Słownictwo, które nie jest nacechowane stylistycznie, nie służy wyrażaniu emocji i opinii i może być używane w każdym wariantcie stylistycznym. Pojawia się w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie języka, w jej wersji pisanej i mówionej.

5

Najważniejszą cechą leksemów neutralnych jest ich nienacechowanie. Słownictwo neutralne jest transparentne emocjonalnie, nie zwraca na siebie uwagi.

6

nauczyciel
kobieta
pies
ptak

7

Na poziomie składniowym ekspresję można uzyskać dzięki zastosowaniu wykrzyknień i inwersji. Wyrazić emocje można także dzięki prozodii, stosując odpowiednią intonację oraz kładąc akcent na wybrane wyrazy.

Źródło:

Jadwiga Puzynina, *Język wartości*, Warszawa 1992.

Dorota Topa-Bryniarska, *Wartościujące środki semantyczno-retoryczne w kontekście komunikacji medialnej na przykładzie francuskiego edytoriału*, „Tekst i dyskurs – text und diskurs” 2013, nr 6.

Aleksandra Woszczyńska, *Wyrażenia ekspresywne jako słownictwo wartościujące na przykładzie felietonów Krzysztofa Teodora Toeplitza*, „Językoznawstwo: współczesne badania, problemy i analizy językoznawcze” 2012, nr 1.

przywłaszczać -

łachmany -

goły -

wlec -

włóczyć się -

łajdaczyć się -

uganiać się -

Ćwiczenie 4

Zaznacz kolorem te fragmenty, strofy, w których poeta odnosi się do aktu tworzenia.

 czerwony

Zaroilo się w sadach od tęcz i zawieruch;
Z drogi! – Idzie poeta – niebieski wycieruch!
Zbój obłoczny, co z światem jest – wspak i na noże!
Baczność! – Nic się przed takim uchronić nie może!
Słońce – w cebrze, dal – w szybie, świt – w studni, a zwłaszcza
Wszelkie dziwy zza jarów – prawem snu przywłaszcza.

Rad Boga między żuki wmodlić – do zielnika,
Gdzie się z listem miłosnym sam jelonek styka!...
Świetniejąc łachmanami – tym żwawszy, im golszy –
Nie bez wróżb się uśmiecha do grabu i olszy –
I widziano w dzień biały tego obłąkańca,
Jak wierzbę sponad rzeki porywał do tańca!
A tak zgubnie porywać, mimo drwin i zniewag –
Zdoła tylko z otchłanią sprzysiężony śpiewak.
Żona jego, żegnając swój los znakiem krzyża,
Na palcach – pełna lęku do niego się zbliża.
Stoi... Nie śmie przeszkadzać... On słowa nawleka
Na sznur rytmu, a ona płochliwie narzeka
--- "Giniemy... Córki nasze – w nędzy i rozpaczy...
A wiadomo, że jutro nie będzie inaczej...
Wleciesz nas w nieokreślność... Spójrz – my tu pod płótem
Mrzemy z głodu bez jutra, a ty nie wiesz o tem!" –
Wie i wiedział zawczasu!... I ze łzami w gardle
Wiersz układa pokutnie – złociście – umarle –
Za pan brat ze zmorami... Treść, gdy w rytm się stacza,
Póty w nim się kołysze, aż się przeinacza.
Chętnie łowi treść, w której łzy prawdziwe płoną –

Ale kocha naprawdę tę – przeinaczoną...
I z zachłanną radością maci mu się głowa,
Gdy ujmie niepochwytność w dwa przyległe słowa!
A słowa się po niebie włóczą i łajdaczą -
I udają, że znaczą coś więcej, niż znaczą!...

I po tym samym niebie – z tamtej ułud strony –
Znawca słowa – Bóg płynie – w poetę wpatrzony.
Widzi jego niezdolność do zarobkowania
I to, że się za snami tak pilnie uganiam!
Stwierdza z zgrozą, że w chacie – nędza i zagłada –
A on w szale występny wiersz śpiewny układa!
I Bóg, wsparty wędrownie o srebrzystą krawędź
Obłoku, co się wzburzył skrzydłami, jak łabędź –
Z łabędzia - do poety, zbłąkanego we śnie –
Uśmiecha się i pięścią grozi jednocześnie.

Ćwiczenie 5

Wypisz z tekstu wszystkie wartościujące **leksemy** dotyczące poety. Opisz obraz poety, który wyłania się z wiersza. Napisz, jak postrzegasz jego postawę.

Ćwiczenie 6

Odpowiedz na pytanie, w jaki sposób został ukazany Bóg w wierszu Leśmiana? Wyjaśnij funkcję nawiązań do Biblii w wierszu *Poeta* Bolesława Leśmiana.

Ćwiczenie 7

Wpisz z wiersza elementy metafizyczne. Odpowiedz na pytanie, co łączy poetę z Bogiem?

Ćwiczenie 8

Postaw tezę interpretacyjną, wyjaśniającą, jakie wartości przedstawiono w wierszu *Poeta*.

Praca domowa

Przygotuj konspekt ustnej wypowiedzi na temat: Sposób prezentacji twórcy w wierszu *Poeta* Bolesława Leśmiana.

Dla nauczyciela

Autor: Bożena Święch

Przedmiot: Język polski

Temat: Wizerunek twórcy w wierszu Bolesława Leśmiana *Poeta*

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres podstawowy

Podstawa programowa:

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Zakres podstawowy

I. Kształcenie literackie i kulturowe.

1. Czytanie utworów literackich. Uczeń:

1) rozumie podstawy periodyzacji literatury, sytuuje utwory literackie w poszczególnych okresach: starożytność, średniowiecze, renesans, barok, oświecenie, romantyzm, pozytywizm, Młoda Polska, dwudziestolecie międzywojenne, literatura wojny i okupacji, literatura lat 1945–1989 krajowa i emigracyjna, literatura po 1989 r.;

3) rozróżnia gatunki epickie, liryczne, dramatyczne i synkretyczne, w tym: gatunki poznane w szkole podstawowej oraz epos, odę, tragedię antyczną, psalm, kronikę, satyrę, sielankę, balladę, dramat romantyczny, powieść poetycką, a także odmiany powieści i dramatu, wymienia ich podstawowe cechy gatunkowe;

4) rozpoznaje w tekście literackim środki wyrazu artystycznego poznane w szkole podstawowej oraz środki znaczeniowe: oksymoron, peryfrazę, eufonię, hiperbolę; leksykalne, w tym frazeologizmy; składniowe: antytezę, paralelizm, wyliczenie, epiforę, elipsę; wersyfikacyjne, w tym przerzutnię; określa ich funkcje;

6) rozpoznaje w tekstach literackich: ironię i autoironię, komizm, tragizm, humor, patos; określa ich funkcje w tekście i rozumie wartościujący charakter;

10) rozpoznaje w utworze sposoby kreowania: świata przedstawionego (fabuły, bohaterów, akcji, wątków, motywów), narracji, sytuacji lirycznej; interpretuje je i wartościuje;

11) rozumie pojęcie motywu literackiego i toposu, rozpoznaje podstawowe motywy i toposy oraz dostrzega żywotność motywów biblijnych i antycznych w utworach literackich; określa ich rolę w tworzeniu znaczeń uniwersalnych;

2. Odbiór tekstów kultury. Uczeń:

2) analizuje strukturę tekstu: odczytuje jego sens, główną myśl, sposób prowadzenia wywodu oraz argumentację;

5) charakteryzuje główne prądy filozoficzne oraz określa ich wpływ na kulturę epoki;

II. Kształcenie językowe.

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

1) wykorzystuje wiedzę z dziedziny fleksji, słowotwórstwa, frazeologii i składni w analizie i interpretacji tekstów oraz tworzeniu własnych wypowiedzi;

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

7) rozpoznaje słownictwo o charakterze wartościującym; odróżnia słownictwo neutralne od słownictwa o zabarwieniu emocjonalnym, oficjalne od potocznego.

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

7) stosuje zasady etyki wypowiedzi; wartościuje wypowiedzi językowe, stosując kryteria, np. prawda – fałsz, poprawność – niepoprawność;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

2) wykorzystuje składniowo-znaczeniowy charakter interpunkcji do uwypuklenia sensów redagowanego przez siebie tekstu;

III. Tworzenie wypowiedzi.

1. Elementy retoryki. Uczeń:

1) formułuje tezy i argumenty w wypowiedzi ustnej i pisemnej przy użyciu odpowiednich konstrukcji składniowych;

4) wyjaśnia, w jaki sposób użyte środki retoryczne (np. pytania retoryczne, wyliczenia, wykrzyknienia, paralelizmy, powtórzenia, apostrofy, przerzutnie, inwersje) oddziałują na odbiorcę;

2. Mówienie i pisanie. Uczeń:

6) tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, referat, szkic interpretacyjny, szkic krytyczny, definicja, hasło encyklopedyczne, notatka syntetyzująca;

IV. Samokształcenie.

8) posługuje się słownikami ogólnymi języka polskiego oraz słownikami specjalistycznymi (np. etymologicznymi, frazeologicznymi, skrótów, gwarowymi), także w wersji on-line;

Lektura obowiązkowa

33) wybrane wiersze następujących poetów: Bolesław Leśmian, Julian Tuwim, Jan Lechoń, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Kazimiera Iłakowiczówna, Julian Przyboś, Józef Czechowicz, Krzysztof Kamil Baczyński, Tadeusz Gajcy;

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej.

Cele operacyjne. Uczeń:

- interpretuje wiersz Bolesława Leśmiana *Poeta*;
- dostrzega intencjonalność stosowania słownictwa oceniającego oraz neutralnego;
- dokonuje analizy zabiegów służących prezentowaniu wizerunku poety przez Bolesława Leśmiana;
- analizuje sposoby prezentowania poety w tekstach kultury.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- z użyciem komputera;
- z użyciem e-podręcznika;
- wykład;
- burza mózgów;
- dyskusja.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/ tablica, pisak/ kreda;
- e-podręcznik;
- kartki samoprzylepne;
- kolorowe pisaki.

Przebieg lekcji

Faza wprowadzająca:

1. Nauczyciel rozdaje uczniom małe kartki i prosi, aby napisali na nich tytuł ulubionego utworu poetyckiego lub ulubionej piosenki.
2. Uczniowie przyklejają na tablicy kartki w dwóch kolumnach: wiersz, piosenka. Przedstawiciele klasy liczą kartki i podają głośno wyniki, sprawdzają, których tytułów jest więcej.
3. Nauczyciel traktuje to ćwiczenie jako punkt wyjścia do zebrania cech wspólnych wierszy i piosenek. Stosując burzę mózgów uczniowie wyliczają przykładowo:

- wiersz można zaśpiewać,
- do wierszy komponuje się muzykę,
- wiersz i piosenka mają rymy,
- wiersz i piosenka przekazują ludzkie emocje,
- inne.

4. Nauczyciel podsumowuje uczniowskie wypowiedzi np. słowami Bolesława Leśmiana:

„Śpiewność oglądań pozwala nam poznać świat lepiej, niż moglibyśmy to uczynić za pomocą rozumu, i dlatego poezji przyznaję rolę uprzywilejowaną w percepcji świata”.

5. Nauczyciel podaje cele i temat lekcji.

Faza realizacyjna:

1. Nauczyciel proponuje, aby uczniowie zapoznali się z e-materiałem i na podstawie przywołanych wypowiedzi Michała Pawła Markowskiego uzupełnili listę cech wspólnych dla śpiewu i poezji. Następnie wykonują ćwiczenie 1. z sekcji „Sprawdź się”.

2. Uczniowie na podstawie e-materiałów analizują mapę myśli i wpisują cytaty z wiersza Leśmiana do odpowiedniej kategorii stylistycznej.
3. Wybrany uczeń głośno czyta wiersz Bolesława Leśmiana *Poeta*. Można też zaproponować, aby kilka osób przystąpiło do odczytania wyznaczonych im fragmentów wiersza (samodzielnie mogą też zaplanować wspólne odczytanie).
4. Uczniowie przystępują do pracy w bloku ćwiczeń (ćwiczenia 2-8).

Faza podsumowująca

Nauczyciel proponuje uczniom odczytanie symboliki łabędzia, który pojawia się w ostatnich czterech wersach wiersza. Uczniowie korzystają z dostępnych im słowników online i tradycyjnych. Poszukują funkcjonalnych kontekstów, przykładowo:

- Jan Kochanowski, *Pieśń XXIV*,
- Mitologia: Zeus pod postacią łabędzia zdobywa Lede; Ptak kojarzony z Apollem i muzami; zwłaszcza z Erato opiekunką poezji miłosnej i muzyki,
- Szkoła Leonarda, *Leda z łabędziem*, ok. 1510 r., Florencja, Uffizi,
- Jan Asselijn, *Zagrożony łabędź*, ok. 1650 r.

Uczniowie analizują także nawiązania do łabędzia funkcjonujące w języku: łabędzi śpiew, łabędzia szyja, czarny łabędź.

Praca domowa:

Przygotuj konspekt ustnej wypowiedzi na temat: Sposób prezentacji twórcy w wierszu Poeta Bolesława Leśmiana.

Materiały pomocnicze:

- Dariusz Szczukowski *Niepoprawny istnieniowiec. Bolesław Leśmian i doświadczenie literatury*, Gdańsk 2019.
- *Inne światy Bolesława Leśmiana*. Film dokumentalny dostępny na platformie Ninateka.

Wskazówki metodyczne

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium „Mapa myśli” do przygotowania się do lekcji powtórkowej.